

העם המילחמה הבאה

הימים חולפים, שנה עוברת — אבל המילחמה, אבל המילחמה, אבל המילחמה... תמיד נשארת...

השבוע תמלא שנה למילחמת הלבנון — והמדינה נתונה בקדחת של ציפייה למילחמה חדשה (ראה כתבות). בבתי-הקברות נתקלו מלווי החיילים, שנפלו בשבוע האחרון בלבנון בהורי החללים הראשונים של מילחמה זו, שבאו להתייחד עם זכר בנייהם במלאת שנה לנפילתם. בגלל הפער בין הלוח הכללי והלוח היהודי, חלו ימי-השנה של חללי השבוע הראשון של המילחמה לפני התאריך של יום-השנה האזרחי. שתי התופעות — כהלת המילחמה החדשה והפגיעה היומית בחיילי צה"ל בלבנון — מסמלות את המציאות בפרוס השנה השנייה של מילחמת-לבנון, שהיתה צריכה להימשך, לפי תוכנית יומייה, בין 48 עד 72 שעות.

המילחמה המחבלים חוזרים

לפסוג אבידות מדי יום, לפגת בלי תמורה — או לברוח קדימה, אל תוך מילחמה חדשה? שנה אחרי שנפתחה המילחמה שנועדה, כביכול, "להרוס את תשתית המחבלים"...

יוס: לסגת אחורה בלי תמורה, או לסגת קדימה — אל תוך מילחמה חדשה, שקורבנותיה יהיו רבים לאין שיעור יותר.

הכנסת חזריות בהיכל

עוררדיון זומר יובל להפוך למולטימיליונר בקדנציה אחת בכנסת — אם הוא יודע איך.

זהו תהליך החזרה על עצמו בכנסת אחת לשנה-שנתיים: כליהתיקשורת מגלים פרשת שחיתות, הנוגעת במעורבות של חברי-כנסת בעסקים, קמה המולה, יורד הכנסת מכרזו שצריכים לעשות משהו. לפעול. לעבור כמה ימים שוככת המולה, והכל נשאר כפי שהיה. השבוע זה קרה שוב. סגן ראש-הממשלה, רויד לוי, נטל את היוזמה לידיו, בישיבת הממשלה, ששמנה רולפת כל מילה הנאמרת בה, טען כי חברי-הכנסת רוגני מילוא ואהוד אולמרט משתמשים במעמדם כדי להתעשר כעורכדידיו.

עדיין לא החלימה הכנסת מגילויים כאלה — שכל חבר-כנסת יודע אותם זומן — כאשר נחתה על הבית מהלומה נוספת, ח"כ אברהם שפירא, הבוס האמיתי של הקואליציה ושל הכנסת כולה, הואשם על-ידי מבקרהמדינה בכך שמיפעליו קיבלו מתנות מופלגות, בסך של עשרות מיליונים של לירות, מידי הממשלה. כל אחד מ-120 הח"כים ידע היטב

ההסכם לא נגע בשום צורה שהיא בכוחות אש"ף שהיו מוצבים כבר אז בצפון, באזור טריפולי, ובמיוחד, באזור הביקעה. אם תוגברו עתה כוחות אלה, קיים ספק רב לגבי תחולת ההסכם ראו על תופעה זו.

קליפת-השום. אך אין חשיבות רבה לשאלה המישפטית. היא מוכיחה רק עד כמה מגוחך לנהל משאומתן עקיף בין צדדים לוחמים שאינם מכירים זה בזה, ועד כמה מפוקפק ערכו של הסכם, שהצדדים הלוחמים עצמם אינם שותפים לו. בינתיים הוכח הדבר בצורה חותכת עוד יותר על-ידי גורלו של ההסכם הישראלי-לבנוני לפניו לבנון. שני יריביה של ישראל בשרה-הקרב — סוריה ואש"ף — אינם שותפים להסכם זה, ולא שותפו כלל במשאומתן להשגתו. אולם ההסכם אינו שווה את הנייר שעליו נחתם ברוב פאר וחגיגות, אם סוריה ואש"ף לא יקבלו אותו. חתימתו של נשיא לבנון, אמין אל-ג'מיייל, שווה מבחינה זו כקליפת-השום.

מוכיח זאת המצב הנוכחי בשטח, כאשר נהרגים ונפצעים חיילי צה"ל במילחמת-גרילה חריפה מדי יום. ברירה אכזרית. בשום תקופה של קיום ישראל לא הצליחו פראיון פלסטיניים להרוג ולפצוע ישראליים כה רבים כמו עכשיו בלבנון. אם נועדה מילחמת-הלבנון לשים קץ ליכולתם זו "אחת ולתמיד", הרי השיגה בדיוק את ההיפך. מי הם הפוגעים בחיילי צה"ל בלבנון? למעשה אין הדבר ברור כלל. ממשלת ישראל טוענת באורח שיגרת שאלה הם "המחבלים". אך מי הם "המחבלים"?

שוק המציאות

ששום דבר לא ישתנה. הח"כים שאין להם עסקים פרטיים מקנאים בחבריהם, ואלה מצפצפים עליהם ועל הציבור. כמה עשרות ח"כים, המתייחסים אל הכנסת כאל קרשיקפיצה להתעשרות מהירה, הופכים במהירות רבה למיליונרים. הופעה רי בקדנציה אחת של עוררדיון צעיר, הקרוב לשליטון, כדי לצבור כמה מיליוני דולרים. כאשר פושטת השמועה שהוא "יכול לסדר עניינים", מתחילה הפרקטיקה שלו לזנק אל על — גם אם הכל מודים, מאחורי גבו, שהוא מישפטן וזטר מאוד. המיקרה של ח"כ שפירא שונה במותו, יודע כי אגודת-ישראל מוכתרת את הצבעותיה לתמורת כסף. זוהי מסורת שהחלו בה עוד בשנות ה-80, כאשר הצביעה האגודה בעד המשך קיום הממשל הצבאי (שחל או על האזרחים הערביים בישראל עצמה) תמורת רשיון של בנק.

אם כל מי שפוגע בחיילי צה"ל הוא "מחבל", הרי ההגדרה נכונה, אך חסרת-משמעות. בסלנג הישראלי, שהונהג על-ידי הממשלה עצמה, המילה "מחבלים" מתייחסת רק לפלסטינים, אנשי אש"ף. אין ביטחון שכל הפוגעים בלבנון נעשים בידי אנשי אש"ף. בלבנון נוהגים הכל להרוג את הכל, ואי-אפשר לשלול את האפשרות שחיילי צה"ל נהרגים גם על-ידי רזוויים, שיעים, סונים, נוצרים ואשרי-הפלאנגות, שלכולם יש עכשיו אינטרס לפגוע בצה"ל — אם מתוך שינאה, אם כדי להשיג מטרות מסוככות יותר. במידה שהתוקפים באים מן התחום הסורי, אין כל ביטחון שאין אלה אנשי-קומנדו סוריים, או חברים של אירגונים פלסטיניים הכפופים לסורים במישרין. עתה עומדת הממשלה לפני ברירה אכזרית: להמשיך ולספוג אבידות מדי

המחבלים בלבנון, הכריזו דוברים הממשלתיים כי "המחבלים" חוזרים ללבנון. ישראל, כך נאמר, רואה בכך הפרה של ההסכם לפניו "המחבלים", שהושג על-ידי פיליפ חביב. היתה זאת הודעה מזהה מכמה בחינות. פיליפ חביב לא השיג הסכם בין ישראל ו"המחבלים". ישראל סירבה בפירוש לשאת-ולתת עם אש"ף. ה הסכם לפניו כוחות-אש"ף מביירות היה בין ישראל וממשלת-לבנון. אש"ף לא היה שותף לו. הסכמתו ניתנה רק בעקיפין, דרך צד שלישי. יתר על כן, מעולם לא היה ברור על מה הוסכם, בעצם. ממשלת-ישראל טענה, כי לפי ההסכם אסור ל"מחבלים" להיות בלבנון כולה. אך ההסכם נגע למעשה רק בעיית המיידים שעמדה על הפרק: פינוי ביירות ומניעת גטיסתה של העיר.

מי מעוניין במילחמה בן מילחמת המצבים

אנוור אל-סאראת את היועצים הסובייטיים טים מארצו, ופתח במילחמת יום הכיפורים. מדוע החליטו הסובייטים ליצור עתה מצב כזה בגבול הסורי?

באותו הזמן השמיד צה"ל את הטילים הסוריים, מתוצרת סובייטית, שחננו בלבנון. אותם טילים היו חלק ממערך, שחלקו הגדול היה על ארמת סוריה, וחלקו הקטן על ארמת לבנון. השמדת הטילים בלבנון, בלי השמדת הטילים בסוריה של הגבול, לא היתה בעלת ערך צבאי רב. צה"ל בחר בדרך זו, מפני שמתקפת-הטילים בשטח סוריה היתה עלולה לגרום למילחמה עם הסובייטים, אבל גם השמדת הטילים על ארמת לבנון הסחיחה מכה איומה על היוקרה הסובייטית בעולם הערבי ובעולם כולו.

הדוב הרוסי נראה, לפתע, כמיסלצת חלושה, שנשפלו לה השיניים והציפורניים. יתר על כן, בסוריה נפוצו שמועות כאילו הטילים הסובייטיים שהוצבו בסוריה לא היו מלכתחילה אלא גרוטאות, ושלא צויירו באמצעי-המגן המתוחכמים הרוסיים. הסובייטים, כך התהלכה השמועה, חששו להפקיר מכשירים סוריים אלא בידי הסורים. הסובייטים עמדו לפני ברירה פשוטה ואכזרית: לוותר על שארית השפעתם במרחב, או ליצור בסוריה נוכחות צבאית מאסיבית. הם בחרו בדרך השנייה. זה היה הימור מחושב ומסוכן, המטיל עתה את צילו על המצב הנוכחי.

הסובייטים: בני-ערובה

שנולדה הנוכחות הצבאית הסובייטית החדשה בסוריה, היו לכך תוצאות מיידיות. בין השאר: גבול סוריה-ישראל הפך לגבול מעצמתי חם. בכל גבול כזה קיים מצב של "מישוש" הדדי — כל אחד משיני הצדדים מנסה מדי פעם "למשש", באמצעות תקריות, כדי לקבוע את גבולות החדש, ועד לאיזון במישחק של, עד עברי פי פחת". היחידות הסובייטיות בסוריה הפכו בנות-ערובה. מכיוון שאין גבול משותף בין סוריה וברית-המועצות, יהיה קשה לברית המועצות לתגבר את כוחותיה שם במצב של מילחמה, אם תותקפה היחידות האלה על-ידי ארצות-הברית, באמצעות צה"ל, תעמוד לברית המועצות לפני הבחירה להפקיר אותו, ולספוג מכה נוראה נוספת ליוקרתה, או להגיב בסוריה או במקום אחר בעולם בצורה שתביא לסכנה של מילחמה

סימן המפחיד ביותר בא מארצות-הברית. לפתע, כאילו על פי סימן, שינו אמצעי-התיקשורת בארצות-הברית את הסוגנון. עד לאתו רגע, ביום השישי, פיר סמה ממשלת ארצות-הברית הודעות שיגרתיות על המצב בגבול ישראל-סוריה. היא פנתה אל שני הצדדים בבקשה לשמור על התאפקות, קיוותה שלא יקרה דבר. לפתע זה השתנה. ממשלת-ארצות-הברית האשימה את סוריה וברית המועצות בחיורחור-מילחמה, העניקה גיבוי מוחלט ובלתי-רמיוויג לישראל. קוראי העיתונים האמריקאיים התרי שמו כי המילחמה עומדת בשער, ועלולה לפרוץ בכל רגע.

בכירות העולם נרשם שינוי זה מייד בסיסמוגורפים הפוליטיים. רבים, שלא האמינו עד לאתו רגע כי אכן עלולה לפרוץ מילחמה במיזרח התיכון, התכוונו לאפשרות זו.

גבול בין המעצמות

זהו תוצאת אחד השינויים הגדולים במפה העולמית, שחל בחודשים האחרונים, בעיקבות מילחמת-הלבנון. גבול ישראל-סוריה הפך לגבול בין שתי מעצמות-העל — כמו הגבול בין שתי הגרמניות, או גבול תורכיה-ברית-המועצות. גם לפניכן היה זה גבול רגיש. סוריה היתה קשורה גם או כברית המועצות, וישראל בארצות-הברית. אך מתחית בגבול זה לא היתה יוצרת בהכרח ואוטומטית משבר גלובלי. מצב זה השתנה כאשר הכניסו הסובייטים לסוריה את הטילים החדשים ואת יחידות צבאם.

מאותו הרגע קיבל הגבול צביון חדש. כי פירושה של התקפה ישראלית גם מוגבלת וחד-ממית — הוא עתה התנגשות עם שלוחות של הצבא הסובייטי. יתר מזה: היוקרה המדינית והצבאית של ברית-המועצות הונחה על כף המאזניים. מצב כזה לא היה קיים בעבר. גם במילחמת-התשה, כאשר הפילו מטוסי צה"ל ארבעה טייסים סובייטיים בחזית התעלה, לא היה הדבר כביחנת משבר בינלאומי. הנוכחות הצבאית הסובייטית במצרים היתה ריקסטרית הרבה יותר. היא לא היוותה, חוט מעידה — חוט שכאשר התוקפים מועדים ביגללו, מופעלת מערכת-הגנה שלמה. במצרים השתנה המצב כאשר קיב לה ברית-המועצות לידיה את ההגנה האווירית שם, בעיקבות ההפצצות "עוקמק" שמשלת גולדה מאיר החליטה על-ידיה, ברוב הוכמתה, על פי עצת יצחק רבין. או נוצרה נוכחות סובייטית מאסיבית במצרים, וישראל נאלצה להפסיק את המילחמה ולהסכים ל"הפסקת-אש. זו נמשכה עד שגירש